

Monumentnummer*: 514567

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82945/33

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn Parken

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Apeldoorn AA 1283

Omschrijving**

Inleiding

Deze halfvrijstaande HOOFDONDERWIJZERWONING is gelegen aan de zuidoostzijde van de Kerklaan als onderdeel van de randbebouwing aan deze zijde van het Oranjepark. Het pand is de voormalige hoofdonderwijzerswoning van de naastgelegen Koningin Wilhelminaschool, waartegen de woning is aangebouwd. Het pand, ontworpen in Overgangsarchitectuur door de Apeldoornse architect J.A. Wijn, dateert uit 1904 en vertoont in de detaillering invloeden van ondermeer de Neo-Renaissance en de Vakwerkarchitectuur.

Het pand had in oorsprong een L-vormige plattegrond. In 1938 is aan de achterzijde, naar ontwerp van de architecten J.G. en P.K. Mensink uit Apeldoorn, de binnenhoek ter plaatse van de keuken dichtgebouwd met een éénlaags bouwdeel, waardoor op de begane grond een rechthoekige plattegrond ontstond. Tevens is in dat jaar de garage in de tuin gebouwd.

Omschrijving

Het in kruisverband gemetselde, bakstenen pand is opgetrokken op rechthoekige grondslag en telt twee bouwlagen onder een L-vormig schilddak, gedekt met rode tuiles du Nord. De nokeinden hebben een piron en het voorvlak een rookkanaal. De gevels hebben een uitgemetselde gecementeerde plint, afgedekt met een waterslaglijst van bruin geglazuurde baksteen, en gepleisterde speklagen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en aanzet- en sluitstenen, de sluitstenen met een verhoogd middenveld. De dagkanten hebben afgeronde hoeken in baksteen.

De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft rechts een risaliet, eindigend in een topgevel met steekkap. De begane grond heeft een enkelruits drielicht met in het midden een 3-ruits bovenlicht en links en rechts een enkelruits bovenlicht. De verdieping heeft een enkelruits tweelicht met 3-ruits bovenlicht. De geveltop kraagt uit boven een bakstenen segmentboogfries. De boogjes rusten op gepleisterde kraagstenen. De geveltop heeft een vakwerk met velden van houten kraaldelen en rustend op gesneden korbeelstellen en bevat een enkelruits tweelicht met getoogde bovenlichten. Het linker deel van de gevel heeft rechts een portiek met entreepartij, bestaande uit een houten paneeldeur met glaspaneel waarvoor een deurrooster van siersmeedwerk en een 3-ruits bovenlicht. Links één en op de verdieping twee enkelruits schuifvensters met 3-ruits bovenlicht. Het dakvlak heeft hier een dakkapel met overkragende steekkap en een enkelruits schuifvenster met 3-ruits bovenlicht.

De ACHTERGEVEL bestaat links uit een gedeelte van twee bouwlagen en rechts uit een plat afgedekt bouwdeel van één laag en daarboven ver terugliggend de tweede bouwlaag. De gevel heeft links een houten rechthoekige serre met stenen borstwering. De serre bevat in het voorvlak enkelruits schuifdeuren met daarboven een gedeeld 2-ruits bovenlicht en links en rechts een enkelruits venster met 2-ruits bovenlicht. Beide zijvlakken hebben 3-ruits onderramen en 6-ruits bovenlichten. De kalven zijn gesneden en hebben een tandlijst, de bovenlichten bevatten restanten van imitatie glas-in-lood. De RECHTER ZIJGEVEL bevat op de begane grond twee enkelruits schuifvensters met 3-ruits bovenlicht (in oorsprong T-vensters), de verdieping heeft twee T-vensters met 3-ruits bovenlicht. Kleurverschil op de baksteen doet vermoeden dat de vensters in de zijgevel voorzien zijn geweest van luiken of eerder nog zonnerakken. Daarvan zijn echter geen sporen meer waarneembaar op de kozijnen.

Het interieur is gewijzigd.

Waardering

Voormalige HOOFDONDERWIJZERSWONING uit 1904 in Overgangsarchitectuur met invloeden van de Neo-Renaissance en de Vakwerkarchitectuur.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en - vooral wat betreft het exterieur - vrij gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuis in Overgangsarchitectuur met ornamentiek, beïnvloed door de Neo-Renaissance en de Vakwerkarchitectuur. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals het geavanceerde materiaalgebruik en de rijke ornamentiek. Karakteristiek is onder meer het risaliet en de serre. Er is sprake van een ensemblewaarde als onderdeel van de villawijk de Parken en in combinatie met de naastgelegen school.

- Van stedenbouwkundige waarde door de situering aan de zuidrand van het Oranjepark, gedomineerd door rijk geornamenteerde villa's. De Kerklaan bezit nog een in vrij gave staat bewaard bestand aan historische huizen, die tezamen met de vele particuliere en openbare groenelementen een aantrekkelijk, waardevol straatbeeld vormen.

- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het pand is gebouwd in combinatie met een Christelijke school voor de kinderen van de nieuwe en kapitaalachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette romantisch aangelegde villawijken. De Parken behoort tot de grootste en oudste villawijken van dit type in ons land en de aanleg droeg er toe bij dat het aanzien van het dorp en de sociale gelaagdheid van haar bevolking sterk veranderde.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Onderwijzerswoning